„UKRAIŃSKYJ HOŁOS“ Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

Ч. 20 (596) Неділя, дня 7. Червня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

PRZEMYŚL
Веч. о. Прелат А. Зубрицький
Пл. Чацького 5.

„Українськ...
Конто П. К. О. в Варшаві ...

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні й позивні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тимсамим без застороги годиться на це.

Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол., чветьрічно. — Для Чехії на рік 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф., Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк. 1/4 — 3.50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно. ☛ Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймає.

Чи йдемо до кращого?

III.*)

Розглянувши післявоєнні зміни трьох займанщин (Велика Україна, Буковина й Закарпаття), переходимо до розгляду відносин на наших землях, що опинилися по війні під Польщею. Перше всего мусимо ствердити, що ці землі не прийшли до Польщі в однаковому стані. До війни всі уважали Галичину Піємонтом українства, а Холмщина й Волинь, терен діяльности Евлогіїв та Віталіїв, були найтемнішими українськими землями, були місцем, де найсильніше розвивався „союз русскаго народа“. Нині, по 12 роках спільного життя, ріжниця між Галичиною й Волиню не вирівналася, кордон не засипаний, не знесений. При цій нагоді мусимо підкреслити, що закиди, які взаїмно роблять собі Галичани й Волиняки, неоправдані. Не від нас залежить, що сокальський кордон штучно підтримують, що Волинь мусить жити иншим життям як Галичина. Очевидно, не хочемо тут оправдувати таких невідрадних фактів, що в умах деяких одиниць кордон добровільно істнує, що його вмисно підтримується, що ріжницю петрифікується. Говоримо про загал, який нераз дав доказ, що всі українські серця, чи з Галичини чи з Волині, бють в один такт, що всі одним радіють і одним сумують.

Після тих завваг вертаємо до нашого основного питання, чи змінилися на краще умови, серед яких три виховні чинники: родина, школа й суспільність малиби виховати нове, активне українське покоління. І знову переходитимемо ці чинники по черзі.

Всі ми згідні, що в родинному чиннику нічого не покращало від передвоєнного стану, а навпаки погіршало. Соціяльно-економічний стан української родини є сьогодні куди гірший від передвоєнного. Люди збідніли чи на селі, чи у місті; де вся жура йде на те, якби не згинути з голоду й тіло якось прикрити, то чи може лишатися час або охота на виховання дітей? Інтеліґентний стан цілком зубожів; дотого та частина його, що залежна платнями від уряду, має звязані не лише руки але й совість. Маючи на очах відстрашаючий приклад зльокавтованих чи усунених загал урядництва держиться засади: нище трави, тихше води Якщо родина впливає на молодь, то не додатно, щоби розбудити чи скріпити єї активність, лише відємно, щоби „стримати молодих від нерозважних кроків, які можуть мати непредвиджені наслідки“. Такий стан виховної ролі родини мусить будити трівогу, бож мусимо ясно усвідомити собі, що *як дитина не винесе національного виховання з дому*, то пізніше тяжко їй буде, чи в школі чи в життю, боронитися від покус чи атаків чужих ідей. На школу як виховний чинник, про що мова буде нище, не можна надіятися; вона не доповнить ані не усуне браків виховання родини, бо не в наших вона руках. Про це повинні все тямити українські батьки й матері, *вони мусять дати своїй дитині*, доки вона під їх виключним впливом, *національне виховання*, яке стане дитині панциром, від якого відібються усі чужі ідеї й не пошкодять дитині. Тоді не буде нам страшною й найбільше чужа школа, бо весь чужий вплив, вся чужа наука, хочби дитина з мусу повторювала єї устами, відібються від душі дитини, як горох від стіни. Лише треба, щоби родина була в силі виконати таку виховну роботу. Тоді на всі перехвалки короткозорих переможців будемо могли відповісти їхніми словами: nam twierdzą będzie każdy próg! Але така наша відповідь не сміє бути пустою перехвалкою папуги, лише за нею мусить стояти дійсність.

Ми вже вище згадали, що другий виховний чинник, школа, дуже змінився на нашу некористь. Не будемо тут наводити загальнознаних чисел зутраквізованих, чи ліпше спольщених шкіл, не вичисляємо замкнених ґімназій, скасованих університетських катедр. Не знаємо, як довго вдасться удержати ці недобитки українського шкільництва, які дотепер заціліли. Але одно нині можемо ясно й рішучо ствердити: **українського духа в ніякій українській школі нема, нажаль навіть у приватній.** Другий відємний факт, який мусимо підкреслити, є, *що в наших школах лише вчать* (чи добре, це инше діло!), *а не виховують*. Оскільки є виховання у школах, то воно не числиться з вродженими задатками, з національною психікою дітей як предмету виховання, лише на приказ власти мусить бути „państwowe“. Що таке виховання більше ломить характери ніж їх сталить, веде до роздвоєння душ, до ломання характеру, до зради, не треба окремо говорити. Як ще згадаємо, що навіть по українських школах зменшено число годин української мови, щоби було більше часу на науку чужої мови, „bo dzieci muszą poprawnie wyrażać się w języku państwowym“, що цілком усунено науку української історії, а за це українська 8 літна дитинка, у найдальшій сільській закутині, має вміти на память „poczot królów“, які для неї нічим не цікаві, то зрозуміємо цілу траґедію і дитини і родичів і того нещасного вчителя, що має так вчити й виховувати. Чиж дивниця, що з такої школи виходять моральні каліки, недорозвиті національно, що у пізнішому житті не знають, на яку стати, куди прилучитися? Особливо прикро відбивається брак національного виховання та свідомости у жіночої молоді, яка скінчивши школи змушена шукати хліба на чужині. Не маючи в собі внутрішної опори через брак національної свідомости, ні зовнішної помочи від чужого оточення, хиляться ці слабовільні билинки чимраз нище, аж падуть в обійми постерункових чи теребилюльок коло Варшави чи Познаня. І не одна, що чванилася за шкільних часів, що „горяча націоналістка“. не одна, що покінчення школи завдячує українській бурсі чи помочи „Союза Українок“, виходить на чужині замуж, родить і годує діти, яким одно імя: „Bartek zwycięzca“! Не змінить у цім нічого, не дасть оправдання таким прикрим фактам пояснення „Жіночої Долі“, що — „жінка ніжна й потрібує тепла“. Як не оправдав нарід Марусі Богуславки, що „потурчилась, побісурменилась для лакомства нещасного“, так і ніколи не оправдає сьогочасних Богуславок ні Ілашів Потурнаків.

У світлі нинішної сумної дійсности на шкільному полі видаються дивними статті з нагоди ювилею „Рідної Школи“ в роді таких: заложимо такі школи, виробимо такий плян, поведемо таке національне виховання. Дай Боже, щоби „Рідна Школа“ зачала вже раз таку роботу, а що важніше, щоби могла свій плян перевести в життя.

*) Гляди „Український Голос“ ч. 15 і 16.

Українська справа перед Союзом Народів у Женеві.

У попередному числі вспіли ми подати вістку, який комунікат видав Комітет трьох, що розглядав українські зажалення у звязку з пацифікацією. З огляду на вагу справи й нові вісти про події, які попередили цей комунікат, хочемо представити цю справу дещо докладніще.

Пригадуємо, що на січневій сесії Ради Союза Народів вибрали Комітет трьох (представника Анґлії, Італії й Норвеґії), який мав розслідити українські зажалення. Була навіть мова, що комітет зїдеться *у березні* у Льондоні й розгляне справу. Та хтось вспів упросити чи переконати комітет, що може справу й без Льондона полагодять і Комітет відложив розгляд справи до квітня. У квітні Комітет таки розглянув справу, але не поставили єї відразу на порядку нарад травневої сесії, а польські часописи таки самопевно голосили, що про нашу справу не буде мови в Женеві. Сесія зачала радити 18. травня й найбільше радила над справою німецько-австрійської митної умови, а рівночасно йшли тихцем торги й розмови, якби нашу справу відложити чи цілком спрятати. Дещо з цих тайних торгів вийшло у швайцарських часописах на яву. „Журналь де Женев“ з пятниці 22. 5. пише: „Такої справи не можна закопати посеред таємних нарад у Комітеті Трьох осіб. Вона сильно схвилювала міжнародну думку; єї предложили Союзові Народів у петиції підписаній 65 членами парляменту (анґлійського, Ред.), що належать до ріжних партій. Таких моментів нехтувати не можна“.

Всі сподівалися, що на послідному засіданні, в суботу, появиться на повному засіданні Ради рапорт Комітету трьох про українську справу, але він не появився; за те оголошено в часописах комунікат Комітету Трьох. Підкресливши, що комунікат виданий у порозумінні з польським урядом, заявляє Комітет, що прийшов до висновку, що розвязку цього питання можна найти лише після уважного розгляду ріжних складних елементів даної проблеми, тому признав за краще *здержатися покищо від якогонебудь вирішення*. Познакомившися з деякими інформаціями від представника Польщі, що польський уряд *розглядав можливість осягнення*

НЕВИДАЛЬЩИНА **НЕВИДАЛЬЩИНА**

буде у Львові на площі Сокола Батька в неділю, дня 14. червня 1931 р. пополудні.

Це буде

ЮВИЛЕЙНИЙ ЗДВИГ МОЛОДІ „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

Візьмуть у ньому участь діти всіх шкіл з краю. — Запамятайте це та заздалегідь приладьтеся з ріднею на це велике свято.

порозуміння, щоби зліквідувати жалоби петицій, Комітет мав враження, що найкращим способом вирішення цього питання булоби осягнення внутрішного порозуміння. Щоби не виключати цеї можливости та зогляду на інформації польського представника, Комітет був гадки, що найкраще буде відновити розгляд цих петицій на пізнішому засіданні. Комітет сподіється, що становище польського уряду зустрінеться з прихильною відповідю національної меншости, щоби було можливо дійти до дружнього вирівнання труднощів. Така співпраця є важна, щоби настав мир і добрі відносини між обома частинами населення.

Тілько сказав комунікат, але що діялося в ночі з пятниці на суботу, заки його вигладили й уложили, щоби вовк був ситий і коза ціла, зрадив женевський „Курієр“, а переповів кореспондент „Діла“ у 117. ч. з 29. травня. Польський міністер Залеський з натиском звертав увагу Ради, що не можна договоритися з галицькими Українцями, які розбиті й розсварені. Крім того є й „русини“ з дром(?) Бачинським на чолі. Так звані Українці Східної Галичини мусять статися Поляками говорячими по українськи, а тоді уряд дасть їм спромогу плекати свою мову, свої одяги, вірування й звичаї.

Тепер вже кожний зрозуміє, як представляють собі Поляки „можливість осягнення порозуміння й полагоди жалоб петиції“. Старенький краківський „Час“ щиро лепече як дитина: „Комунікат можемо спокійно приняти до відома з тим, що дальших наслідків мати не буде“. Ніби, ви собі своє говоріть, а ми своє зробимо.

А як крім Поляків ще й дехто з Українців причинився до того, що Комітет набрав переконання, що справа дасться полагодити „щиро й полюбовно, як в родині“, нехай тепер голосно признається й похвалиться „успіхом“.

З життя Волині.

Хто до кого „підтягається“?

(Кореспонденція з Луцька).

В ч. 17. „Українського Голосу“ була поміщена замітка п. н. „Як було на Загальних Зборах Просвіти в Луцьку?“, в якій м. ін. писалось: „Довідуємось, що члени Ради стараються узгіднити свої становища з п. Петриківським. Ждемо допису луцьких Українців, щоби вияснили, хто і що узгіднює, хто до кого підтягається“.

З обовязку громадського, виконуючи заклик Шан. Редакції спішу поінформувати Шан. Читачів, як воно є з тею справою в дійсности. Але перше ніж це подати, повернемо трохи до деяких найцікавіших моментів з самого перебігу Загальних Зборів Луцької „Просвіти“, що відбулись дня 26. IV.

М. ін. відкриваючи Збори голова Ради п. Власовський запропонував до президії Зборів кандидатуру одного з своїх теперішніх кумпанів по хруніяді — дир. Українбанку Ол. Ковалевського, який на 189 присутніх здобув „аж“ *один* голос. В цей спосіб було виявлено відношення до осіб, які до недавна стояли на правильному незалежницькому ґрунті, а тепер за сочевицю, а властиво „за шмат гнилої“, продаються перейшовши „з головою“ в табор сучасних яничарів.

Тому, витягаючи висновки щодо таких типів, — крім п. Ковалевського Збори провалили й дотеперішнього голову Просвіти п. Власовського, який кандидував на заступника голови. Для тих, що не знають цього пана, подаємо, що цей п. Вл. колись за часів московського царату по конкурсу написав, на спілку з теперішнім послом ББ Богуславським, брошуру п. н. „Трьохсотлетіє Дома Романових“, за яку дістав 150 зол. рублів нагороди. В цій брошурі називав Українців „мазепинцями“ і ворогами „Єдіной-неделімой“. Але минув час, не стало царату; від років 1924—1930 п. Власовський був соціялістом, співпрацював в один час з сельробівцями, а одночасно був і церковником(!!), а в 1926 р. — навіть головою луцького церковного зїзду, (треба знати, що такі річі з волинськими „соціялістами“ є не індивідуальні — прим. В. Н.) Нарешті в 1928 р. п. Власовський став соц.-радикалом і був обраний послом з листи УСРП. По розвязанні попереднього сойму він втратив посольський мандат, але всеж до часу вислідів останніх виборів сойму й сенату не міняв своїх „політичних переконань“ (якщо вони в нього були) і кандидував до сенату з листи ч. 11. (Укр. Виб. Бльоку). З відомих причин наша листа формально не здобула до сенату ні одного мандату з Волині і бідний п. Власовський лишився без „посади“. І це, а крім того кількатижневий арешт його разом з пп. Островським, Бондаруком і Ковалевським, вказало п. Вл., що нема чого далі йому робити в незалежницько-національному таборі (не оплатиться), тому треба повертати оглоблі в інший бік, а саме в табор, де... можна мати посаду чи щось в тому роді. Так і сталось. Разом зі згаданим О. Ковалевським з вязниці він написав листи до воєводи Юзефського, в яких обидва благали ласки й помилування, запевнювали, що зірвуть з дотеперішнім своїм „вірую“ і звязками зі Львовом і нічого не просять лише „кавалечек хлеба“. Кажуть, що нічого більш рабського історія українського життя Волині не знає, як саме „покаянні листи“ цих двох чолових горе-діячів Луччини, які 6 тижнів посиділи в вязниці і далі „не годні“ були витримати, а щоби вийти на волю, стали перед де-ким на коліна... і тепер є активними діячами місцевого ББ разом з відомим П. Певним і Ко.

Ми над цим довше спинились для того, щоби дати характеристику, які особи стояли чи стоять на чолі українських незалежних установ Луччини.

Повертаємо до перебігу зборів. На голову Т-ва було виставлено 2 кандидатури — б. кількалітнього голови Просвіти Є. Петриківського і п. В. Островського. Вже саме виставлення цих кандидатур інакше не повинно-б розуміти, як кандидатури осіб певного політичного напрямку: Петриківського — архиугодового і Остр-го — національного незалежного.

І оскільки до точки порядку денного про вибори ради все йшло як належиться, до то-

---

о. РОМАН БЕРЕСТ. 5)

З подорожнього записника.

Monte Carlo.

Розстелилось на високих узгірях, прикрашене рококовими палатками над морем, що подабає на пишний коронаційний ковер о фантастичних красках пави й колібра. Під блакитом неба літають меви. На скелях мріє соняшний міраж. Це Монте Карльо, що стало Меккою для тих, що надіються щастя, а Люрдом для зруйнованих кишень. Ці два роди „паломників“ дають постійно великі доходи залізницям Рівієри. Бо хтож не бажавби в короткому часі здобути велике майно? І ось на тих всіх наївних наставило приманчиві сіти касино гри.

Щойно полудне; звір дрімає. Видно здалека велику браму, відчинену як рот ситої дикої звірюки. Причаїлась на передних ногах та жде; запрошує, спокушує. Манить надією як сирена. Зі загадочним усміхом Сфінкса глядить на стрункі пальми та сині хвилі моря, що весело бавляться прижмурки в підніжжах струнких скель. Перед вечером площа перед касином оживає; променадою безшелестно мчать лискучі авта. У сезоні обовязує всіх гостей балевий стрій; літом вимоги менші. Можна трібувати щастя й в звичайнім убранню, коби тільки були грошики!... Бо гроші, великі чи малі, тут все радо витають; бо принадне касино — це сіть, до котрої впливає богато, богато золотих рибок, але мало випливає. І цікаве, що всі гаразд про це знають, — а однак всі летять, як нетлі до світла та обсмалюють собі... портфелі.

Монте Карльо це місце, де стрічаються та мішаються всі раси й народи землі; не диво, що можна тут стрінути й Українців. Пізнав я рівнож одного землячка, що хорів на співака. „Є в мене — казав — величезна скаля голосу!... Карузо, чи якийсь там Менцінський — виє як рудий пес; у короткім часі буду славніший від Кепури...“

— Ов, чи Ви не надто пересаджуєте?

— Якеж Ви, як мешканець глухої провінції можете мати поняття про спів і музику?!

— Як така Ваша гадка, то не буду перечитись; от можеб ми краще дещо перекусили?

— Радо піду з Вами, бо зголоднів, тай буду вважати, щоб Вас не натягнули. Ну, кудиж підемо?

— А можеб так до „Café de Paris“?

— Так ходім! Яж на Рівієрі знаю всі „входи й виходи“. Доходили нас звуки чарівного танґа. Робилось солодко на душі. Входимо разом з ріжнобарвною товпою чужинців; усміхнені, вимальовані як фризієрські ляльки дами при столиках уважно таксують та обсервують мущин. На сніжно білих скатертях блестять срібні накриття. Сідаємо на веранді в тіни пальм; за хвилиночку підходить до нас мурин, достойний як президент Ліберії й бере від нас капелюхи. Окружає нас рій кельнерів. Один щіточкою чистить стіл від „пороху“, якого нема, другий з жестом амбасадора подає карту.

— Що прикажете? Може устриці, дріб, перепілки?

Підходить третий „підчаший“ від вина; може: Chateau Carbonieux, Haut Brion, Clos de Vongeot, або біле Bordeaux — що панове позволять? Землячок з жестом знавця видув губи, примкнув око й вирішив:

— На початок скляночку Armagnac, пів тузина устриць, печені перепілки й фляшка Haut Brion. Опісля вечерю виберу собі з карти. А що Ви?

Я осторожно вибрав гомара й лімон з ледом.

— Ох, чомуж Ви такі скромні? — згірдним усміхом спитав мене „Карузо“.

— Бачите, в мене затяжний катар кишок...

Ресторан наповнявсь гістьми; музика грала арію з „Achanti“, в такт котрої танцювали дами з платними дансерами. Я тягнув поволи через соломку холодник, а мій співак давав тимчасом пописи обжирства. Їв як на празнику. Я солодив собі час музикою й спостеріганням, він нищенням матерії, до чого я його ревно заохочував та додавав апетиту. Звісно, що все має свій конець.

— Платничий, рахунок!

Подано рахунки; я заплатив дрібничку, але землячок, червений як бурак, фістулою свиснув жалісне: о! о! о! Рахунок стояв на 400 франків!... Вийшли ми проводжені глибокими уклонами кельнерів. Мав я охоту стиснути кожному руки за цей другий рахунок...

Мій Мефісто вийшов прибитий горем як Йов; на мою предлогу піти в касино, відповів мовчки поглядом придавленої за хвіст змиї й почав пращатись. На пращання сказав я:

— Добраніч Вам, піду трохи над море травити свого гомара, та даруйте „попові“, що гаразд не визнається на музиці, але за то знаменито на ресторанах та цінах!...

— — — — — — — — — — —

Святиня Маммона; на сходах стоїть грубий портієр у блакитній ліберії зі золотими ґузиками та кармазиновими випустками. Хтож його так вигодував, так вбрав? Твій портфель. Солодко всміхаєсь, низенько кланяєсь

го, що збори не хотіли уділити навіть абсолюторії уступаючій раді (не всій, а лише її угодовській частині), остільки несподіваним був вислід виборів голови ради. П. Петриківський дістав 84 голоси, п. Островський 45 гол. — 19 карток було неважних (в більшости голоси сельробівців з глупими дописками в роді: намальовано шибеницю або написано „Хай живе ССРР"). Таким чином головою Т-ва обраний п. Петриківський. Запитаєте, хто-ж за нього голосував? Точно на це відповісти тяжко, бо голосовання було таємне, але по складу зборів можна судити, що цих 84 голосів є голоси частини опортуністично-настроєної, заляканої та хитренької місцевої інтеліґенції, а головне — більшости незорієнтованих і мало або несвідомих делеґатів філій Просвіти — селян.

Після того пішли вибори ради, до якої ввійшли все особи, за малими винятками відповідні, передовсім просвітяне, але противні напрямку, який репрезентує п. Петриківський. Тоді п. Петриківський побачивши, що в новій раді з своїм „наставенєм" буде сам, заявив на зборах резиґнацію з головства, домагаючись зречення осіб йому, а властиво певним чинникам немилих. При тому виступив зі скандальною промовою, в якій було, що хочете, лише не льоґіка. Не бракувало й формальних доносів до влади. Ця „промова" новообраного голови Просвіти зробила не лише на його противників, але й на тих, що за нього перед хвилиною голосували, найгірше враження і колиб цю „промову" він був виголосив раніш, то напевно кандидатура його більшости не здобулаб.

Після заяви п. Петриківського вивязалась дискусія, наслідком якої Збори ухвалили, що коли п. Петриківський вирішить, що з новообраною радою працювати не зможе, то обовязки голови буде виконувати заступник, а через деякий час для виборів голови буде скликано надзвичайні збори.

Через тиждень по зборах відбулось перше засідання новообраної ради Просвіти, на якому, як нам удалось довідатись, п. Петриківський поставив раді свої ультимативні вимоги, при виконанні яких він згодиться приняти головство в Просвіті.

Ті „вимоги" *нібито* (пишемо „нібито", бо автор цих рядків на цьому засіданні не був) мали бути осьякі:

1) рада надає п. Петриківському право репрезентації Просвіти на всіх державних і ін. польських урочистостях (політичних „кавках" і т. ін.) як і взагалі дає вільну руку п. Петр. на всякі політичні „посуненьця", які він вважатиме за доцільне;

2) повна співпраця Просвіти з відділом безпеченства Воєвідства і старостом (в чому та співпраця полягалаб — чи і в дефензивній ролі — близче невідомо);

3) співпраця також з хрунівським клюбом „Рідна Хата" і тими людьми (вірніше — яничарами), що гуртуються при цій „Хаті" і „Укр. Ниві";

4) переглянення на слідуючім засіданню справи приняття в члени Просвіти відомого редактора польської „Ниви" та „посла" ББ П. Певного.

Були там і инші вимоги, але вже дрібнішого характеру, тому їх не подаємо.

По дискусії після цього „експозе" п. Петриківського рада постановила вимог його не виконати, а тим самим своє становище з п. Петр-м *не узгіднити*.

Щоправда деякі члени ради дуже делікатно й легесенько реаґували на безличність п. Петр го і навпаки просили його „не покидати нас і залишитись". Тому п. Петр й уляг цим просьбам і застеріг собі 2 тижні часу до надуми і узгіднення з своїми однодумцями з „певного" табору.

Слід ще згадати, що хоч на засіданню ради члени її зобовязались перебіг цього засідання тримати в таємниці, але вже другого дня звідкись про це знав П. Певний (хоч не цілком докладно) і в своїй „Ниві" з дня 10. V. подав:

„Як нам переказують, Є. Петриківський, якого вибрали головою Просвіти, поставив такі умовини раді Просвіти: Рада Просвіти має ухвалити, щоб у Просвіті було вміщено портрети Президента Речипосполитої Польської і маршала Пілсудського, а також щоб Просвіта заманіфестувала свою льояльність щодо Речипосполитої. Лише при додержані цих умов Є. Петриківський обійме головування в Просвіті".

П. Певний всього не подав, бо як згадано вище, п. Петриківський перещеголяв його благі бажання, бо зажадав навіть приняття в члени його самого. Бажаючи одначе бути обєктивним, мусимо ствердити, що таки неправду „Нива" пише про портрети, бо цього п. Петр-й не казав. Але це в порівнанні з тим, до якої бездичности п. Петр-й взагалі дійшов — дрібниця.

Ось такого голову — як він каже — „з дзяда-прадзяда" — обрали 84 просвітян Луцької Просвіти. Висновки по адресі останніх можуть бути найсумніші. Бо діяльність п. Петри-го як директора польської осадницької кооперативи „Рольнік", — демагогію, ріжні „гоцкі-кльоцкі" і політичну та національну безхребетність його добре знали, а раз так, то коли вони є відповідальні й національно-свідомі громадяне, то питаємось, — яким правом вибірали таку особу на почесне становище голови найстаршої нашої повітової орґанізації? Колиж це таки зробили, то тим дали свідоцтво своєї громадянської невиробленості. Це кажемо по адресі тих селянських делеґатів, які до вибору п. Петриківського причинились. Щодо деяких міських інтеліґентів, які за кандидатуру п. П-го голосували, то їхнє поступовання в цій справі заслуговує на найгостріше напятнування як вчинок непростимої, рабської безхребетности.

Закінчуючи ці рядки закликаємо членів Луцької Просвіти — селян взяти вище подане собі під розвагу та на майбутнє усвідомити, що такі особи, як п. Петриківський і йому подібні на чолі наших установ стояти не повинні, а вибіраючи їх, ми компромітуємо добре українське імя й наші установи.

В Просвіті і через Просвіту ми провадимо *лише* культурно-освітню працю. Щодо праці політичної, то для ведення її маємо инші способи й орґанізації. Але виходячи з заложення, що культ.-освітня праця має вестись у напрямку виховання мас у дусі національному і незалежницькому, ми кличемо: всіх, хто втратив віру у власні сили і краще завтра нашого народу і пішов служити чужим богам, чи то зпід стягу Москви чи Варшави, з проводу в наших орґанізаціях і установах геть!

З рабами нам не по дорозі!

Василь Надстирський.

В неділю, 7. червня ц. р. відбудеться ТРАДИЦІЙНИЙ ПОХІД на могили Героїв у Пикуличах. Похід вирушить точно о год. 2 попол. з катедральної церкви. Хай численна участь громадянства і установ міста Перемишля й дооколичних сіл, стане свідоцтвом глибокої пошани і культу для Тих, що не жаліли віддати свойого життя в обороні Вітчини.

не тобі — а твойому портфелеві. Як заїжджає Rolls-Royce, наступає ще нищий уклін, ще кращий усміх. Відчиняють одні двері, другі, треті, дістаєш карту вступу, входиш до салі гри, так званої Сміта. Велична, широка, золочена. Тиша як в церкві. Чути тільки бряскіт срібла, сухий відзвук кістяних жетонів, монотонний голос крупієрів. Довкруги столів повно грачів; перший ряд сидить, дальші стоять. Грачі кидають гроші на поля чисел від 1—10; тут семикратна виграна. На „чорне" й „червоне" тільки подвійна. При инших столах грають газардову гру „trente et quarante". На иншому крилі є салі до гри в карти. Там маґнати світа програють чи виграють суми, які пересічний паталаха не годен собі уявити. Розказував мені знакомий еміґрант, що минулої зими грало тут в „бака" кількох міліонерів, між ними один Москаль. Грали цілу ніч. Пересипались через стіл стирти банкнотів. Виграна чи програна не робила на них, здавалось, ніякого враження. При кінці побідив Москаль. З жестом спокійного тріюмфу виходив із касина; за ним винесли до авта три коші банкнотів!

— — — — — — — — — — —

Дивлюсь на грубого Голяндця з ясно-синіми очима; щетинясте волосся виставало з потилиці як зле підтята трава. Ставляв відразу на пять чисел по 100 фр. і все програвав. Опісля ставив осторожніше, менчі ставки, а після години держав у руках порожний портфель. Дививсь перед себе зором мертвої риби, руки незначно дріжали; відійшов від стола. Може це був чужий, завірений гріш, а може жінки, чи дітей — хто зна? Ніхто не дивиться на него; тут це буденна річ. Змінне колесо щастя одним показує міражі щастя, другим трупяче облича самогубства.

— — — — — — — — — — —

Переді мною сидить якась старуха без зубів. Убрана в блискуче лахміття, сліди давного богацтва. На поморщенім обличу видніє піт змішаний з пудром і шмінкою. Зі старенької торбинки витягає нервово якісь дрібні гроші, з великою увагою ставляє. Ось виграла 35 фр.! Очі блестять, руки мов кігті жадібно згортають штони. Грає зі змінним щастям; після кожної програної зором битої собаки дивиться на крупієра, який спокійно згортає зі стола грабками її грошенята. Старуху опанував демон гри; вона стала пролетаркою зеленого стола. І вірною остане цему налогови до самої смерти.

— — — — — — — — — — —

При иншім столі приглядаюсь молодій Анґлійці; держить у руках нотатку й олівець. Це одна з тих численних наївних, що грають після „системи". Новітні Фавсти шукають маґічної формули розбиття банку; розуміється, що майже все кінчають руїною. І от „моя" Анґлійка почала грати після своєї системи. Ця система показалася дуже простою й нескладною, бо за 15 хвилин була „чиста"! Не хотів я просити її о відпис цеї „системи", бо таке саме щастя маю без системи!... Бувають тут і комічні епізоди; якась пані після програної, зїла якийсь білий порошок; кинулись вмить до неї лакеї й тайні детективи касина, лікар випомпував шлунок, а наконець „жертва" прийшла до слова й виявилось, що боліла її голова й спожила — аспірину!...

— — — — — — — — — — —

Грав тут також якийсь польський Жидок; після кожної програної забувався й пхав палець до носа... Не знаю: по розум, чи по гроші... Цей газард перервала його Сура, яка зі злістю відірвала його від стола. З цего біблійного прикладу виходить, що часом добре їздити по світі з жінкою (зазначую: своєю!). Мав пізніше певно цей Жидок у готелі від „любої" „йом кіпур" — але щож, за пристрасть треба терпіти!

— — — — — — — — — — —

Крім гостий першої кляси крутиться тут много бідаків, особливо Москалів, які живуть з гри й для гри. Цей численний „пролетаріят зеленого стола" весь потонув у налозі гри, який являється подекуди гіршим від кокаїнізму. Кого вхопить у свої кігті демон гри, — цей пропав! Кожного дня котиться щораз нище, тратить решти сорому й амбіції, продає все, що має, й безперервно грає. Якщо пощаститься, гонить на Beansoleil, та споживає зі смаком hors-d'oeuvre-y: редьковцю, оливки й сардинку; опісля баранину з яринкою, а на закуску дві маленькі мандаринки. Це все за 7 фр. Це буває так у днях щастя; звичайно хліб і вода, або й голод. Але грати мусить! За всяку ціну! До кінця! Хочете знати якого? Відкрию вам рубець понурої тайни: серед нічної тиші, у розкішних городах касина чути стріл. Здавлений зойк. І тиша. Якась тінь припала мертва до землі. Їх що ночі богато. Гієни касина нищать всі документи самовбивця, несуть ночю зараз на осібне кладовище й зарівнують гріб землею. І ніхто не дізнається, чиє тут життє заховали в челюсть гробу. Ті знова, які програли навіть на револьвер, кидаються з височезної скелі в блакитне, синє море. Тут находять це, за чим приїхали: спокій і щастя. Бо тільки в Монте Карльо можеш провірити, длячого золото блестить загравою осінного винограду: на нім проклін людської крови!...

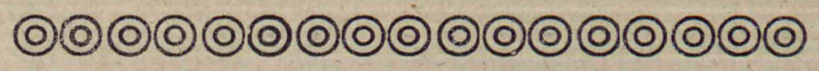

Поможіть нашим найменшим!

Вже 12 років минає, як тисячі синів українського народу, утікаючи перед московсько-більшовицькими окупантами, мусіли залишити рідний край і шукати захисту на чужині. Серед жахливих умовин приходиться жити та заробляти на хліб насущний еміґрантові, але найтяжче відчуває він відірваність від рідного ґрунту та страшну самітність, немовби про нього всі забули. Ми Українці з гордістю підкреслюємо, що належимо до великої сорок-міліонової української родини, забуваючи про те, що кожний член родини не має права бути байдужним на долю інших членів. Ми навіть не цікавилися тими, що живуть тут близько майже під боком. Ми не знаємо, що в калішській станиці перебуває 1.000 еміґрантів, а між ними 120 дітей у віці до 11 років. Хоч як тяжко приходиться жити старшим еміґрантам, але кожний з них зберігає в серці спомин про чудову весну. Вони на власні очі бачили найбільше щастя, про яке тільки міг мріяти Українець, — вони бачили відродження Української держави. А діти, які залишили рідний край немовлятами, або побачили світ божий за дротами, не бачили цього і тільки від батьків чули про обітовану землю — Україну!

Чорна журба гадюкою вється довкола діточого серця й замість веселої безжурної усмішки, сумними оченятами дивиться дитина кругом, немов питаючи: чому навколо нас самі чужі люди? І ось тепер, коли зближається кінець шкільного року, коли діти, мов птахи полетять на село, аби спочити в атмосфері рідного оточення й набрати сил до дальшої праці, згадаймо тепер про тих найменших, які перебувають на чужині. Згадаймо про тих найменших, що відірвані від рідного ґрунту, позбавлені нормальних умовин, серед нездорового підсоння не можуть як слід розвиватися й часто занепадають на тяжкі грудні недуги. Перебуваючи серед такого оточення, хоч на короткий час потребують вони побути в атмосфері рідного українського оточення!

Батьки і матері! Ви, які найкраще розумієте, що значить здорове личко Ваших дітей, усмішка чи сум на тім діточім личку, — Вам Ваше материнське і батьківське серце скаже порятувати діток тих, які не мають даху над головою. В імені цих маленьких вигнанців звертаємося з просьбою до українського Громадянства за приміщення дітей на час шкільних вакацій. Ми віримо, що не знайдеться ні одної родини, яка, маючи можність примістити в себе діти, відмовилаб цьому.

Хто хотівби примістити в себе дитину, просимо зголоситися можливо якнайскорше устно або писемно до „Народнього Базару" в Перемишлі вул. Костюшка ч. 5. і рівночасно зазначити: хлопчика чи дівчинку і в якому віці бажає взяти до себе на вакації.

ЗА КОМІТЕТ ДОПОМОГИ БРАТ—БРАТОВІ:

Ольга Ціпановська голова — *Петро Шкурат* секретар

Дайте моральну й матеріяльну поміч тим, котрі впали жертвою найвищого громадянського обовязку.

Церква й політика.

Кожний, що бодай трохи слідить за пресою, знає, що в останньому часі у нас ця тема дуже широко обговорюється так в кругах духовенства, як і в кругах світських. Вже кілька місяців в українських часописах досить широко обговорюється і справи православної Церкви під Польщею А що цей факт мусів звернути на себе увагу церковного проводу, на це вказує те, що в ч. 19. варшавського „Воскресного Чтенія" зявилася стаття п. Vox-а під загол. „Церковь и Политика". Очевидно цього факту не випадало промовчати офіціяльному орґанові православної митрополії. Одначе відповіді на безліч виринаючих питань п. Vox не дає, лише старається вмовити, що Церква цілком не повинна оглядатись на політичне життя своїх віруючих. Нападає також на українські часописи за те, що вони домагаються розмосковлення православної Церкви, бо це, мовляв, політика. Нападає рівнож на тих Епископів-уніятів, що намагаються погодити церковне життя своїх вірних з їх життям політичним.

Дивно, що він бачить в чужому оці скалочку, а в свойому не чує поліна. Адже ж хто-хто, а провід православної Церкви під Польщею дуже й дуже грішить проти голошеного Vox-ом становища і в кожному його потягненні проглядає політика, дотого ще й ворожа й звернена вістрям проти загалу православних.

З льоґічних висновків п. Vox-а виникає, що, коли Українці, позбувшися московського ярма не хочуть далі обмосковлюватись (бож українізувати москалів ніхто не думає), то це є політика і „людоїдська етика" (sic!).

Дозволимо собі запитати: Як назвати те, що жмінька Москалів намагається за всяку ціну обмосковити або принаймні не допустити до розмосковлення міліонів Українців? Яка вже це буде етика? Звичайно Vox може казати, що ніхто нікого не обмосковлює, але... на це треба доказів хиба тільки одному Vox-ові.

Обурюється п. Vox, що „Діло" і „Український Голос" виступають проти русифікаторської політики у православній Церкві.

Дивно! Невже Українці мають радіти з цього приводу? Невже Українці не повинні цікавитися церковними справами та дбати про направу так численних недомагань у Церкві? Адже-ж зацікавлення ширших мас церковними справами є лиш відрадним явищем, яке треба привітати і піти йому на зустріч. Бож треба собі усвідомити, що православні Українці, хоч і як привязані до своєї церкви, в разі неуспішних заходів, зневірившися у своїй єрархії та її оточенні, що ще і тепер загрожують „всегда и всѣми мѣрами противодѣйствовать их начинаніям" (слова Vox-а), можуть вдатись до Еп. Чарнецького, який постарається жити з народом в згоді.

Наш народ великомученик, як той евангельський подорожній, залишений на шляху обдертим та пораненим, але ніхто з тих, кому-б слід, не хоче йому ран обвязати. А тому, що нам дорога є наша церква, ми мусимо старатись, щоби православний народ не потребував шукати того милосердного ближнього поміж уніятами, а щоби знайшов його таки в лоні своєї Церкви і тому не варто, щоби у офіціозі митрополії було місце на погрози ріжних Vox-ів, що кожній спробі розмосковлення відповідальні чинники будуть усіма силами протиділати.

Anti-Vox.

ЕМІҐРАНТ.

На наших ріках вавилонських...

(Малюнок з еміґрантського життя).

Було під вечір... Робітники чекали, що ось-ось загуде валець і дозволить усім їм розійтись по домах. Близько кінець і ніхто не слідкує за робітниками. Майстер десь з боку під деревом „записує години". Балакають собі користуючись з поблажливости начальства. Бідкаються, що вода в річці висохла. Риби не дозволяють ловити. Инші заявляють, що їм від цього, ані холодно, ані гаряче.

Хтось кінчає оповідати, як то йому гарно жилося в зимі. Той „хтось" високий, грубий, сліпий на одно око й має обридливу, одвислу нижню губу. Оповідає голосно й сміло з почуттям власної гідности. Згадує, як то він у зимі нічого не робив. Жив у свого старого приятеля, а живився мясом приблудних кіток і собак, прибитих друком раннім ранком на вулиці. Дехто з огидою відвертається від оповідача, спльовує й енерґічніше починає пересипати лопатою пісок. Дехто ніяково посміхається. А хтось здобувся на відвагу й запитав, яке мясо смачніше, котяче чи собаче? Само собою розуміється, що собаче — відповів з обуренням знавця...

Заторохкотів мотоцикль. Заворушилось кругом. Різкий шепіт „інжінер їде".

Але даремний страх; інженір також поспішає до дому. Усі знають, чого поспішає, бо йому учора синок народився.

Проїхав і нова тема для розмови.

— Ви думаєте, що то добре в республиці!! Нічого подібного. Наш брат Чех не дістане файної посади, а от такі зайди, як оцей інжінер Українець, то ті дістануть. Нема справедливости на світі.

Знова поділилися на два табори. Попіднялися на лопати й нумо гуторити. Одні за чужинцями, другі проти них. Одні за те, щоб їх повиганяти з держави.

— Самі не маємо, чого їсти. Своїх людей досить маємо, а інжінерів то найбільше.

— Мало того, що сам посаду дістав, то ще й инших своїх улаштовує. Того матеріял приймати, а кого то й робітником, і студенти між ними є. А що він може зробити? Тільки роботу псує. А наші скільки не просяться, не дістануть роботи, бо не мають протекції.

І пішли жалоби на державу, на уряд. На всіх, хто тільки пригадався.

Другі знов за еміґрантами. Памятають, якто наші леґіонарі в „Руску" були й добре їм там жилося, ніхто не кривдив. А „протеґовані", про яких говорить, ніби не чують того, балакають про своє. Є тут і студент і б. стрілець і б. урядовець. Всі змучені, флеґматичні.

Підійшов до ґрупи якийсь дідок. Маленький на хорих ногах. В коротенькому піджачку, у райтках і передпотопових чоботах. Шапка з козирком насунена на очі.

— Гаразд!

— Гаразд!

— Казав пан інжінер, що тут десь є Українці.

— А Ви шо, Українець?

— Та так.

— Маєте знова одного „вашого" — звернулися хором до еміґрантів, хто зі злобою, а хто поблажливо.

— Ходіть сюди! Що нам скажете?

— Пан інжінер казали, щоб ви мені помешкання знайшли. Я буду тут працювати.

— Добре. А ви звідки?

— А ви звідки?

— Ми всі з Великої.

— Я також з Кривого Рогу — помаленько заявляє дідок.

Загув валець. Знялися додому. Нашого полку прибуло вже чотирі. Ідуть жваво додому. Тільки дідок не може ніяк поспіти. Жалується, що ноги болять. А шапку все дуще та дуще натягає на очі, щоби сонце не разило старечі очі.

Прийшли, хваляться господині, що ще одного мешканця мають.

— Добривечір, — добривечір.

Увійшли в хату. Дідок зняв шапку. Щойно тоді всі побачили, що в нього очі хорі, запливають гноєм. На світло не може дивитися.

Господиня подивилася дідкові в очі з острахом та й приняти на помешкання відмовляється. Просив, — нічого не помогло, щей зазначила, що ніхто тут його з хорими очима до хати не прийме. Радила до лічниці йти.

— Ет, до лічниці! Най молодші ходять, а я не піду. Може швидше здохну — майже викрикнув махнувши рукою. Забрався з хати.

— Діду, почекайте, куди йдете?

— Піду стіжка шукати. В сіні або в соломі замешкаю. Бо мені не першина, що в хату не пускають.

І пошкандибав хорими ногами захистившись добре від світла вечірнього сонця.

— —

На завтра, як тільки сонце показалося зза горбка, знова прийшли до роботи.

„Інтеліґенцію" — то значить еміґрантів, крім сильного стрільця, якогось зредукованого машиніста й збанкрутованого торговельного аґента, післали в „резерву" на легшу роботу, замітати пісок із цементованого, сухого вже гостинця. Поставали рядочком з тяжкими щітками й метуть.

А дідка з Кривого Рогу в тій „слабосильній команді" нема. Поставили біля цементу. Роздирає папірові мішки й в машину цемент кидає. Цемент немилосердно порошить в очі. Спізняється старий. Задовго протирає раз-пораз брудним рукавом зароплені

Вісти з „Рідної Школи“.

З нагоди 50-літного ювилею уладжує „Рідна Школа“ Педаґоґічний Конґрес і шкільну виставку, імовірно 1. і 2. листопада ц. р. На конґресі будуть виголошені реферати на найбільше актуальні педаґоґічні всесвітні питання з відповідним узглядненням українських потреб. Шкільна виставка має бути наглядним образом дотеперішніх змагань та осягів „Рідної Школи“. Намічені реферати на Конґрес такі:

1. Історичний погляд на головні напрямні в нашому шкільництві. 2. Основи питання педаґоґії. 3. Проблеми сучасного виховання. 4. Роди шкіл і потреби українського громадянства. 5. Молодь як субєкт і обєкт виховання. 6. Вплив індивідуальности вчителя на висліди виховання й навчання. Щоби дати можність українським кругам, які, цікавляться виховними справами, слідкувати й обзнакомитися з головними напрямними педаґоґії, будуть усі реферати виголошені на повному засіданні, а не по секціях.

Уважаючи кооперацію одним з наймогутніщих двигунів українського народу на господарській ділянці й виконуючи дотичну резолюцію останнього Загального Зїзду, рішила Головна Управа, щоби в школах „Рідної Школи“ поширити дотеперішню практику й зазнакомлювати молодь усіх родів своїх шкіл теоритично й практично з кооперативним ділом. Принято відповідний плян виготовлений дотичною Комісією. Для підготовки самого рідношкільного вчительства рішено творити районові кооперативні курси, — а по їх закінченні повести заочні (писемні) кооперативні курси для всього рідношкільного вчительства.

З огляду на надходячий сезон пільних робіт стає справа відкриття діточих садків при Кружках „Рідної Школи“ щораз більше пекучою. Пригадується, що вже крайна пора оголошувати в Головній Управі запотребування провідниць для таких садків.

На потреби „Рідної Школи“ прийшло через касу Головної Управи:

	в березні 1931:	у квітні 1931
з краю	14.718·02 зл. + 5 дол.	17.810·64 зл.
зі Злучен. Держав	2.021·63 дол.	685·— дол.
в Канади	60·— дол.	10· - дол.
Чехословаччина	683·80 зл.	279·17 зл.
Австрія	6·— шіл.	42·— шіл.
Бельґія	360·— б. фр.	——
Франція	200·— фр. фр.	180·— ф. ф.

Поважніший ювилейний дар на „Рідну Школу“ зложили: Кооперативний Банк „Дністер“ у Львові 1000 зол., Всч. о. Михайло Клюк із Зарудців 1000 зол. Обох Жертводавців іменовано *членами-добродіями*.

Свято Молоді шкіл нашого Товариства, яке кожного року стягало тисячі видців, мало відбутися у Львові на площі Сокола Батька вже 7. червня ц. р., але з причини автомобільних перегонів (замкнення вулиць) пересунено на 14. червня. Цього року візьме участь у тому святі молодь „Рідної Школи“ з цілого краю.

Як у державних так і в приватних українських середніх школах упадає фреквенція. Тому, що український нарід не може зрезиґнувати з інтеліґенції з вищою освітою, а вступ на вижчі школи уможливлює тільки покінчена середня школа, закликаємо ціле громадянство, щоби не легковажило середньої школи. — Звертаємося особливо до вчительства й духовенства, щоби вони в своїй безпосередній зустрічі з народом пояснювали вагу середньої школи, підбирали здібних дітей та допильнували речинців зголошення до іспиту. Пригадуємо, що іспити відбуваються тільки перед шкільними феріями. Недостачі у відомостях дітей треба доповнити приватною наукою чи окремими підготовчими курсами. — *Головна Управа „Рідної Школи“.*

Чи Ви вже стали членом Україн. Т-ва Допомоги Інвалідам у Львові? Місячна вкладка 50 сот.

Хто дбає за власну рідню і власну старість, той розуміє велику вагу обезпечень на життя. Всякі інформації дає Товариство

„КАРПАТІЯ“ Львів, Руська 18.

Що чувати в світі?

Фінляндія й С.С.С.Р. — Сусідське відношення поміж Фінляндією і СССР. ніколи не було й не могло бути добре. В останніх тижнях воно набрало прикмет дуже гострого конфлікту. Притокою до загострення взаїмовідносин стала поведінка большевицького уряду відносно фінського населення Інґерляндської провінції, яка помимо подавляючої більшости в ній Фінів входить в склад СССР. — На просторі з горою 15.000 квадр. кільометрів находиться в Інґерляндії біля 1000 сіл, замешкалих виключно фінським населенням, а в 200 дальших селах тої провінції фінське населення становить більшість. Цьому фінському населенню Інґерляндії признає мировий договір заключений поміж Фінляндією й СССР. в Дорпаті широкі автономічні права, а саме орґанізацію власної освіти, самоурядної й комунальної адміністрації та власного судівництва. До половини минулого року большевики сяк так виконували згадані точки договору. Від цього часу, отже вже майже рік завели большевики такий безпощадний колективізаційний примус, що велика частина селян втікла до Фінляндії, а велику скількість селян большевики вистріляли й виселили примусово в інші области, головно на Сибір. Таким чином стан посідання Фінів в Інґерляндії зменшився за один рік на 30 відсотків. — Фінляндський уряд вже кілька разів робив заходи в Москві в справі своїх земляків, але все надаремне. Чим дальше, справа фінсько-большевицького спору все більше замотується й ускладнюється ще й другими спірними справами та має нахил перемінитись у збройний конфлікт.

Захитання партійно-політичної рівноваги в Анґлії. — Від часу упадку консервативного уряду Болдуїна й перейнятя влади робітничою партією в Анґлії минули два роки. Мек Дональд та його робітнича партія прийшла до влади в наслідок удачних виборів до анґлійського парляменту, в яких партія консерватистів втратила своїх 140 попередніх мандатів, а з того числа 120 мандатів втратила в користь робітничої партії. До переведення удачних виборів допомогли ро-

---

та запорошені очі. Немилосердно лають його, підганяють. Відгризається старий. Видно, що звик до такого відношення до себе. Нарешті не витерпів.

— Пане майстре, пошліть мене до легшої роботи. Не можу я з цементом, очі болять.

— Не можете, то підіть собі на чотирі вітри.

— Мене сюди інжінер прислав — заявляє старий спокійно.

— Ну то, що з того! — Але таки помогло; начальство, начальством. — Йдіть там до замітачів.

Пошкандибав; заняв собі місце між замітачами й довго, довго відриває засохлий гній з повік грубими пальцями.

— Де ночували? — запитав ніяково студент.

— Та де? В соломі, ось там у стіжку.

— Снідали?

— Ні. Не було за що — сердито буркнув.

Зложилися еміґранти по кавалку всякого їдства й попросили діда. Накинувся на їду й за хвилину усе знищив. Значно повеселів. Усміхнувся.

— Підів, дякувати Богові.

Метуть далі, як косарі косять. Один по другім займаючи невеличкі відступи гостинця.

За якийсь час хтось кинув слово. Почали балачку; Чехи собі про свої давні гаразди, Українці окремо про свої справи.

Говорили про все, а найбільше про те, коли то доведеться додому повернути. Дідок довго мовчав. Надслухував, совав щіткою вперед і назад, час від часу поправляв шапку. Усю розмову, ніби й спокійну, розважну, можна було звести до одного розпучливого: до дому, до дому.

— І яб поїхав до дому — щиро промовив дід — вам усім то ще легше тут. Ви молоді, крепкі, а от таким як я, хоч живим лізь у могилу. З роботи женуть; і не здивуйте, самі тої роботи не мають, а з такого, як я, роботи, що кіт наплакав. Але й мені жити треба! Якби не пару тих анджинірів наших, що тут то там будову ведуть, то з голоду здохби! Ет!

— Як ви тут опинилися, діду? — хтось запитав.

— Та так, як зник табор в Юзефові, то волочусь по цілих Чехах з роботи на роботу. Роботи не усе дістанеш; як нема, то йду жебрати. Жебраю найбільше по своїх, по Українцях. Є наших чимало і в Чехах і на Словаччині. В земляки усе записуюсь, так більше дають. Хтось з Київа, то роблюсь Київлянином; хтось Харковець, і я Харковець; так легше до сердця дістатися.

— А справді ви звідки?

— Зпід Калуша.

— А виж учора казали, що з Кривого Рогу.

— Та то так, бо я інжинірові казав, що з Кривого Рогу, то вже й вам за кумпанію. Та це все одно, аби душа християнська — задумав пожартувати старий, але жарт той був такий холодний, аж холодний.

Приїхав інженір. Молодий ще, але строгий, знає прекрасно своє діло. Всі його боялися.

— Як працюється? — запитав урядово по чеськи.

— Добре, пане інженіре — відповіли хором.

Далі по українськи почав балакати з еміґрантами. Радив щиро працювати, бо безробіття тепер, а тому чужинцеві при роботі тяжко втриматись. Почали запевняти, що працюватимуть, як тільки можуть. Найбільше хоробрився дідок і обіцяв усіх чеських робітників в ріг загнати.

Інженір всміхнувся.

— Не смійтесь, пане анджиніре, я робити вмію; працював у Кривому Розі в шахтах, а там є робота куди тяжша. Тут просто забавка...

— Не похваляйтеся, діду — всміхаючись перебив інженір — вам вже й відпочити на печі пораб.

— Ну працюйте, працюйте — додав і поїхав гостинцем далі.

— —

Дід взагалі був хоробрий. Коли хтось з чеських робітників починав розмову на тему нашої нераціональної селянської господарки, він поправляв свою шапку, переступав з ноги на ногу та авторитетно заявляв, що їм, Чехам, далеко до нашої господарки. Ми — мовляв — не гірше від вас господарюємо, а инакше, а ви настільки вузколобі, що думаєте, що на вас світ клином зійшовся. У нас такі господарі, як Чехи, з голоду повміралиб.

А коли вже йому занадто допекли, заявляв, що нам і не треба добре господарувати, бо у нас хліба досить і чоловік не мусить зараз запрягтися в роботу як віл, а легенько може прожити цілий свій вік. На доказ того витягав свою стару, заялозену фотоґрафію, показував і при тому заявляв: ось дивіться, яким паном виглядаю, а я нічогісько ніколи не робив.

Прилякати чимбудь діда також не можна було. Часто чіплялися робітники до нього за його повільну працю, обіцяли постаратись, щоб його викинули з роботи.

— А ну попробуй, — казав тоді дід — я з анджиніром з одного села, і він вас усіх звідси повикидає, а мене лишить, бо ми з ним приятелі.

Щоб піднести себе в очах робітників, дід кожного разу, коли приїзжав інженір, винайшов до нього якусь справу: то грошей йому треба позичити, то папіроса і т. д. Інженір задовольняв його прохання, а Чехи набиралися страху перед ним. І майстер відносився до діда прихильно, навіть запобігливо.

— —

(Докінчення буде).

бітничій партії приманчиві обіцянки й кличі, що їх кидала серед виборчих мас згадана партія. Можеб консерватисти не були здали так легко своїх позицій, колиб не те, що час, в якому вони уступали, а робітнича партія доходила до влади, був дуже тяжкий, а заповідалися ще й тяжчі часи й то так у внутрішній як теж закордонній політиці Анґлії. Серед таких умовин консерватисти не хотіли брати на себе тяжкої відповідальности й воліли перенести її на плечі когось іншого, в даному разі робітничої партії згл. її уряду.

Тяжка господарська скрута у всіх ділянках життя й постійний зріст безробіття, клопоти з Індією, непорозуміння з Америкою, загроза втрати політичних впливів в Европі — ось було положення, серед якого робітничий уряд переймав владу.

За останніх два роки добув робітничий уряд Анґлії значні успіхи в закордонній політиці, але у внутрішній не зумів нічого вдіяти в напрямку направи чи злагіднення загальної скрути. І це власне стало причиною розламу в самій робітничій партії й привело до цего, що велика скількість населення, що голосувала два роки тому на кандидатів робітничої партії, відвертається тепер від неї та її уряду.

Коли робітничий уряд Мек Дональда держиться ще влади, то це діється лише завдяки піддержці, яку йому дає в парляменті партія лібералів з Льойд Джорджем на чолі. Льойд Джордж піддержує Мек Дональда мабуть лише в тій свідомості, що він так як і Мек Дональд боїться нових виборів для себе й своєї партії. Таким чином партійно-політична рівновага вдержується покищо штучними засобами, але вистане, щоб лише в одному місци рушилося, а тоді хто знає, чи Анґлія легко віднайде назад свою давню, майже традиційну рівновагу.

При слабім травленню, недокровности, схудненню, блідниці, недугах зелез, скірних висипках і чиряках, реґулює природна гірка вода „**Franciszka-Józefa**“ так тепер важну діяльність кишок. Жадати в аптиках.

З польських справ.

Зміна в уряді. Давно заповідана й кілька разів відкликувана зміна в уряді таки наступила. Уряд полк. Славка подався до димісії, а премієром став полк. Пристор, що був досі міністром торговлі й промислу. Його наступником у тому міністерстві став ґенер. Заржицький, що до війни вчив у ґімназії греки й латини. Відійшов міністер скарбу Матушевський, а прийшов посол Ян Пілсудський. Словом прийшла лише зміна осіб, яка не має ніякого значіння, бо система лишається та сама. Польські часописи дивуються, що два найважніші міністерства, скарбу та промислу й торговлі, дісталися у нефахові руки, хоча господарське положення грізне. Може дехто думає, що відношення в промислі або торговлі поправиться, як на місце полковника прийшов там до керми ґенерал.

Конґрес польської соціялістичної партії. На латинські Зелені свята радив у Кракові конґрес П. П. С. Найважнішою справою було питання співпраці з демократичними польськими партіями, які саме перед роком утворили „Центролів“ та йшли спільно до виборів. Вже перед конґресом велася на цю тему широка дискусія, яка свідчить, що у партії є два, виключаючі себе, напрямки. Один, Центрального Комітету, хоче леґальної й парляментарної боротьби за демократичний устрій держави, при чому змагає до співпраці з демократичним селянським (очевидно польським) рухом і до зєднання всіх демократичних сил краю. Другий напрям не бажає собі співпраці з селянськими партіями бо, навіть для найбільшої користи із такої співпраці не хоче вирікатися ні одної точки соціялістичної програми. Він жадає беззглядної боротьби із нинішною системою правління, а до тої боротьби глядавби союзників хиба між соціялістичними партіями національних меншин. Приклонники цего напряму піддавали тактику вийти з сойму, а орґанізувати маси та ладитися до нагального розрахунку. Цікаво, що в обороні одної й другої течії виступили проти себе берестейські вязні: Ліберман і Праґер боронили першої, а Цьолкош і Дібоа другої течії. Побідив Центральний Комітет, бо за його резолюцією голосувало 123 голосів, а проти було 91 голосів; як бачимо, сили опозиції не такі, щоби їх легковажити. Вірні своїй дотеперішній тактиці відносно українського питання, промовчали його польські соціялісти на конґресі, хоча двічи була нагода згадати його. Раз, як Чапінський обговорював питання політики партії до сусідів, другий раз, як перечисляв поодинокі огнища майбутніх воєнних конфліктів. Ніхто від них не сподівався чогось иншого.

Штрайк вуглекопів припинений. Коли не приходило до згоди між власниками копалень і вуглекопами, виступив уряд із посередництвом. Обі сторони приняли арбітраж уряду й робота у копальнях Гірничої Дуброви й Краківської кітлини зачалася.

Німці виграли шкільний штрайк. Супроти рішучої постави Німців в обороні науки релігії німецькою мовою мусів шкільний інспектор у Свєцю зарядити телефонічно, щоби привернути скасовану науку протестанцької релігії німецькою мовою там, де родичі її безумовно домагаються.

Міністерство розвязало партію. Міністерство внутрішних справ розвязало на днях „Обєднання лівиці селянської Samopomoc“. Ця комунізуюча польська партія мала прихильників і по наших селах Холмщини. Хтоби дальше належав до розвязаної партії, буде караний.

Хроніка міжнародніх подій.

Тимчасовий президент еспанської республіки Замора приняв минулого тижня делеґацію еспанських комуністів, яка запевнила, що компартія Еспанії стоїть по стороні республіки, й видвигнула домагання, щоби Замора запевнив цілковиту орґанізаційну й пропаґандистичну свободу еспанським комуністам.

*

Уряд Еспанії визнав офіціяльно С. С. С. Р. і вислав туди своїх уповноважнених послів.

*

Польська преса доносить, що предсідник литовського Т-ва „Відзискання Вильна“ Біржискіс, повернувши зі своєї поїздки по Америці зложив докладний звіт перед громадською опінією Литви. Він заявив, що метою його поїздки було доведення до якнайтіснішої співпраці поміж Литовцями й американськими Українцями в справі відзискання Вильна й освободження України.

*

В Білгороді закінчився процес проти 15 хорватських сепаратистів. Трьох обвинувачених засуджено на смерть, решту на кару вязниці від 2—20 літ. Одного звільнено.

*

За намовою політичних приятелів Бріяна, а також уступаючого й нововибраного президента, згодився Бріян залишитись на свойому становищі міністра закордонних справ.

*

До міжнародного Трибуналу в Гаазі вплинула вже справа німецько-австрійської митної унії, з зазначенням пильности справи.

*

Німецький міністер закордонних справ Курціюс і теперішний голова ради міністрів Брінінґ дістали запрошення до Льондону. На передодні їхнього приїзду пишуть анґлійські ґазети, що немає сумніву про те, що Брінінґ і Курціюс видвигнуть у Льондоні питання про конечність ревізії репарацій. Згідно з тими відомостями Анґлія робить заходи, щоби наклонити Францію та Італію до заґварантовання пожички для Німеччини у висоті 100 міліонів фунтів штерлінґів, щоби таким чином дати Німеччині можливість дальшого виконання пляну Юнґа.

*

Большевицька армія відбуває над границями Фінляндії демонстративні маневри. Цими маневрами хотять большевики дати до зрозуміння Фінляндії, що СССР. не погоджується, щоби Фінляндія будувала великі воєнні кріпости над границями СССР. — Разом зі сухопутними маневрами, відбуваються морські маневри большевицьких підводних човнів у т. зв. фінському заливі. Підчас цих маневрів затонув із незнаних причин один підводний большевицький човен враз зі залогою.

*

В Італії зачалася боротьба фашистівських студентських орґанізацій з т. зв. католицькою акцією, що нею кермує Ватикан. Численні демонстрації фашистівських студентів кінчаться звичайно вибиванням шиб у домівках католицьких ґазет та бюр „Католицької Акції“.

*

На нововідкритому засіданні французького парляменту здавав Бріян звіт з женевських нарад. На цьому засіданні правиця гостро виступила проти Бріяна. Один з промовців тої ґрупи заявив між иншим у своїй промові: „Ми не можемо висказати Бріянові нашого довіря, бо він йшов за Гендерзоном, котрий вважає справу німецько-австрійського митного договору справою господарською. Тимчасом Бріян повинен був в імені Франції відповісти, що митний договір є лише в 20 відсотках справою господарською, а у 80-ти відсотках політичною“. У звязку з відповідю, яку дав Бріян на цю промову, й поставленим внесенням про довіря для цілої політики уряду, голова уряду Ляваль поставив питання довіря до своєї особи окремо.

По всій Україні.

Півн. Західні Землі.

Хроніка. В Новосілці (пов. Бучач) кинув хтось у ночі до церкви бомбу, що завалила стіну й знищила внутрішнє уладження. — Перед судом у Стрию відбулася розправа проти Михайла Шияна, селянина з Гошова пов. Долина. По розправі суд увільнив Шияна від вини й кари; по вісьмох місяцях слідчої вязниці вийшов Шиян на волю. — Староство в Тернополі покарало пароха Ігровиці о. Ст. Вонса карою 50 зл. або 5 днів арешту за те, що відпродав селянам на їх просьбу портрет митроп. Шептицького. — На третім зїзді українських лікарів, природників та інженерів у Львові виголошено 11 рефератів у природн. секції, 12 у лікарській і 12 в інженерській. В зїзді брало участь 168 членів.

Ревізії. В Іщкові (пов. Підгайці) перевела поліція ревізію в Андрія Різника та забрала календарі „Червоної Калини“ за роки 1927, 1929 і 1931. У Ілька Сточанина забрали календар „Жіночої Долі“ з 1927 р.

Академія в пяту річницю смерти С. Петлюри в Перемишлі. Заходом Т-ва еміґрантів у Перемишлі відправлено 24/5 панахиду, а 25/5 відбулася Святочна Академія. Поминаємо панахиду, яка — кажучи делікатно — мала досить „діссонансів“. Зате Академія пройшла урочисто в комнатах „Україн. Бесіди“, які відповідно декоровано. Полк. Палій-Неїло розповів три фраґменти особистої зустрічи з Петлюрою: в юнацькі роки у Полтаві, в кабінеті Ґенер. Секретаріяту Військових Справ у Київі та в ставці Голов. Отамана у Хриплині. Другий реферат П. Шкурата дав характеристику діяльности С. Петлюри та підкреслив його історичне значіння у визвольних змаганнях нашого народу за державну незалежність. Мужеський хор „Молодої Громади“ виконав удатно дві пісні; Академію закінчено відспіванням національного гимну. Між приявними була майже сама молодь; дивно вражала відсутність бувших старшин Галицької Армії.

Процесія на цвинтар. Першого дня Зелених свят пішла процесія на цвинтар у Перемишлі. Після спільного парастасу відправлено панахиди на гробах пок. Семена Шкреметка, Олександра Бия й Юліяна Козьола та на гробі 42 зарубаних у вересні 1914. Рівночасно над спільною могилою пок. Бия й Козьола посвячено новий, гарний памятник, що його поставило „Т-во охорони воєнних могил“. У поході разив брак перемиської інтеліґенції, а на цвинтарі було дуже мало учнів перемиської ґімназії. Чиж вони не обовязані знати, що пок. Бий і Козьол це їх старші товариші? Чи історію України зачинає молодь щойно від себе?

Святковання Шевченкових роковин у Кремянці відбулося дня 24. травня 1931 р. заходом „Союза Українок". Почалося відспіванням частини „Заповіту" (як і торік), а потім (як і торік) виголосив п. Б. Козубський реферат про Шевченка. Реферат сього разу був безумовно самостійний, але мав деякі хиби, а саме цілком непотрібно і з великим натиском було підкреслено федералістичні словянофільські точки програми Кирило-Методіївців, хоча як федералізм так і словянофільство давно пішло „в архів" та й не доведена навіть формальна приналежність Шевченка до сього братства, а його твори — звичайно — мають дуже багато думок протилежних тим, які були основою ідеольоґії Кирило-Методіївців. Крім того референт запевняв, що в добі Шевченка не було ніяких крім брацтва, політичних українських орґанізацій, а Капніста поставив у кумпанію з Квіткою й зробив з нього патріота вишитої сорочки і шараварів тоді, коли в дійсности вже Наполеон мав у своїй похідній бібліотеці Котляревського й наказав Лєсірові написати історію козацької України, а населення, як пише проф. Слабенко: 1) перешкаджало формованню і пересуванню полків проти Наполеона 1812. року, 2) покликані до війська дідичі й старшини не зявлювалися, 3) до заклику формувати козацькі полки проти Наполеона населення поставилося неґативно, 4) дідич Чайківський мав козацький табор під командою от. Пшенишного, з яким мав допомагати Наполеонові, 5) дунайські запорожці вислали своїх „вожаїв" закликати населення переходити на їх бік. Пізнійше значно з матеріялів польських революціонерів знаємо про існування масонських і інших політичних орґанізацій, які хотіли добитися повної самостійности України. Сю фактичну справку подав тут я лише для того, щоб присутні могли скоректувати погляди висловлені в рефераті п. Козубського. Реферат на загал давав мало, але прочитаний був виразно і робив добре враження, хоча й бракувало йому провідної ідеї. Хор на загал виконав досить добре свої точки. П. Данилюківна досить добре продеклямувала „Думи мої, думи мої" і вірші Українки, зате п. Терновий одчитав, як псаломщик, „Посланіє" — швидко й без належної інтонації. П. Дорошуківна виконувала досить мило ті місця сольоспівів, котрі не вимагали сильного голосу. П. Капітонець гарно відспівав „Ой Дніпре мій, Дніпре...", лише шкода, що заміна деяких слів надала пісні не національного, а соціяльного характеру. П. Козлюк гарно виконав ті речі, які не вимагали сили голосу. Рівнож досить добре пройшла перша дія „Назара Стодолі" під режісурою п. Березовського. Публіки було досить багато. Правда, присутніми були деякі запрошені Союзом представники як „венкшосці" так і „большинства". Однак на загал мусимо ствердити, що свято сього року не носило такого непристойного характеру як торік, навпаки було очевидно, що „Союз Українок" намагався усунути ті хиби, котрі ми вказали в торішній рецензії „Українського Голосу". Прибуток з вистави й свята має піти на культурно-освітні цілі; се звичайно так і повинно бути, але на жаль доводиться боятись, щоб не пішли вони (як се траплялося досі) на допомогу учениці Вишневській, яка вчиться в українській ґімназії в сьомій клясі і є у ворожих стосунках з усіма учнями. Причиною ворожнечі є єї українофобство, небажання розмовляти инакше як московською мовою й виразне афішування себе всюди, як „росіянки". Звичайно, може „мадам Вес— ській" подобається, коли до неї говорять її улюбленим „родним русскім язиком", але тоді треба допомагати таким „прасітєльніцам" не з фондів скупих „Союза Українок", або той Союз не звати так. — *Торішній рецензент.*

Що переживає українське село? Дня 17. травня, в неділю завважали мешканці села Маркови (пов. Підгайці), що якісь типи підрізують пилою деревляний хрест, збудований недавно на могилі українського стрільця на толоці. Кількох наших хлопців побігло зараз від церкви на толоку, щоби боронити хрест. Заки добігли, хрест вже був зрізаний, а чотирох „strzelc-ів" тягло його до Золотої Липи, мабуть щоби втопити. Почалася бійка; двох стшельців втікло на другий бік ріки, а двох (в тому одного аж з Кримидова) наші перетріпали за таке святотацтво. На цьому не скінчилося, бо Поляки післали дві фіри по поліцію до Завалова, третю до Горожанки. За годину приїхала з Завалова поліція з лікарем, який оглянув побитих. Пізніше приїхали ватаги „стшельців" з Завалова, Угринова і Завадівки — всі узброєні в кріси, баґнети й револьвери. Першою їх роботою було, що градом каміння засипали читальню „Просвіти" й церкву, де якраз зібрався нарід на вечірню. Піймали під церквою молодого Павла Семака й почали його сильно бити, а коли прибіг на ратунок Гриць Королевич, тоді побили прикладами крісів Королевича. Свідки бачили, що Шимко Корсан вихопив від поліціянта баґнет і пробив ним Королевича, який впав до рова. Коли люди вибігли на голос дзвона з церкви, то громили масакрували всіх без розбору, не щадячи ні жінок ні дітий. Масакра тревала з 15 хвиль і щойно тоді поліція розганяла „стшельців", щоби вертали до своїх сіл. Щойно тепер оглянув лікар пробитого Королевича й старався зашити рану. Крім него тяжко побиті: Павло Семак, Корнило Королевич, Осип Глуханик, Василь Глуханик, Василь Чернюк, Володимир Колісник, Стефан Королевич і Олімпія Шеремета. Поліція переслухала всіх побитих і радила їм робити позов до суду, як знають, хто їх бив, бо ласкаво поясняли, *„що тепер таке право, що бити не вільно"*. Чи не глум? Таке то „спулжицє" чи modus vivendi" тепер на селі! Сподіємося, що пп. Децикевич і Галущинський, що вже забирали голос у цій справі, подадуть цей факт до „Wiek-у Now-ого" як найкращу відповідь на його анкету.

Справа позички радянської кооперації для „Центросоюзу". В часі гостини посла Овсеєнка у Львові помістив „Сель-Роб" галасливу статтю, що галицькі коопер, орґанізації взяли позичку 50.000 долярів від радянської кооперації на вивіз яєць. Цілком природна річ, що *українське громадянство* мусіло цею справою зацікавитися, бо йшла мова про „Центросоюз", якого управа досі (по році!!) не заспокоїла стрівожену публичну думку, чим скінчилася справа Цісика й Спілки, а по друге, *наше громадянство мало право спитатися*, чи ця позичка є невинно господарською, чи мала також який політичний підклад. Мимо виразного зазиву (на прикл. „Нова Зоря" ч. 35. з 17/5) представники нашої кооперації мовчали, а відозвалися аж тоді, як заговорила *польська преса*, яка *домагалася* вияснення від пана Луцького, чи ці взаємини не вдаряють *у польські державні інтереси*. Аж тоді пан Луцький, як директор *Ревізійного Союза Українських Кооператив* заговорив у „Веку Новім", кладучи найбільший натиск на те, що не є певний, чи переконає всіх Поляків, а він не хоче, щоби публична опінія дальше затроювалася алярмуючими, а безпідставними, бо не справдженими сензаціями. Можемо запевнити пана Луцького, що **українська публична опінія** не заспокоїться доти, доки на чолі нашої кооперації будуть люди, що більше числяться з голосом варшавського „Експреса" чи краківського „Kurjerka" чим свого громадянства, що уважають потрібним та згідним з народною честю оправдуватися на такі домагання „Kurjerk-ів".

Весілля без алькоголю на Волині. Донедавна наша Волинь була славна з того, що при всяких „оказіях", особливож з нагоди весіль, хрестин, похоронів та церковних празників як: Різдва, Великодня, храмів і т. п. українські громадяне й громадянки та молодь заливалися алькогольними напитками — горілкою, самогоном, пивом і т. п. Очевидно добра з того не було. Бо не тільки люде тратили здоровля й гроші, але така піятика кінчилася нераз дуже сумно, нерідко кровопролиттям, підпалами, тяганиною по судах, а навіть тюрмою.

На щастя Волиняки приходять поволи до свідомости й починають залишати алькогольну отруту. Ось в громаді *Білка* повіту *Кремянець* відбулося дня 13. травня 1931. *весілля* Якова Глущука з Теодозією Вознюк зовсім *без алькогольних напоїв*, мабуть чи не перше на Волині.

Гості забавлялися дуже весело й тверезо, а до того зложили за почином Ярослава Леськова і Нусі Ванкевич 26 (двацятьшість) зол. на „Рідну Школу" у Львові.

Щиро вітаємо прегарний почин наших славних Волиняків в надії, що він найде наслідувачів у кожній громаді на Волині й в Галичині, а клич: *„замість на алькоголь — гроші на „Рідну Школу"* прийметься серед широких мас українського народу. — Ану, хто найблищий піде за цим гарним прикладом?

Замість на тютюн — гроші на „Рідну Школу"! Так сказала собі молодь громади *Букова*, зріклася з нагоди Великодніх свят „приємности" курити та переслала 5 зол. на „Рідну Школу". Цей прегарний, корисний почин, який повинен найти численних наслідувачів. — Очевидно слід зарікатися курити не тільки з нагоди Великодніх свят, але взагалі раз на завжди, бо курення нікому не помагає, але шкодить і на здоровля і на кишеню. А якщо тільки кожний сотий Українець переставби курити й замість курення жертвував гроші на „Рідну Школу", то „Рідна Школа" малаб з того 3 міліони золотих! Та до того треба сильної волі й послідовности! — Ану, хто найблищий піде за прикладом славної молоді Букова?

Поза межами України.

Хроніка: 24. травня посвячено курінний прапор українських старших пластунів „Бурлаки" у Ржевницях коло Праги. — Дня 26. травня відбулося засідання українського Історично-фільольоґічного товариства на пошану 50-тилітної наукової праці Е. Сіцінського. (Ювилят є протоєреєм у Камянці на Поділлю).

У.В.О. перед Ліґою Націй у Женеві. „Gazeta Poranna" (ч. 9592. з 31. 5. 1931) оголошує повний текст летючки, яку У.В.О. поширювала в часі останного засідання Ради Ліґи Націй. Зміст летючки такий: Провід У. В.О. стверджує, що поборював своїми вчинками проти Поляків лише польське осадництво на українських землях, одначе без заміру викликати повстання або війну, бо в теперішних умовах не вважає їх корисними для української справи. Всі акти терору звертала У.В.О. проти мертвих предметів, а ніколи проти життя й здоровля людей. Орґанізація бере відповідальність за свою чинну боротьбу з польською окупацією й ніколи не протестувала проти кар на своїх членів, але мусить запротестувати проти того, що Польща уважала можливим перевести пацифікацію безборонного населення, яке не мало нічого спільного з акцією орґанізації. У.В.О. заявляє, що єї акцію фінансували своїми жертвами наші люди в Америці. Вкінці стверджує, що акція терору здержана з хвилею, коли пу-

Так виглядає занедбана обув!

Тому ощаджуй розумно!

Чисти обув пастою

Erdal

з червоною жабою

КРЕМИ Й МИЛА проти веснівок, скірних виприсків і прищів, відсвіжуючі церу — у великому виборі поручає: АПТИКА ПІД „ЗВІЗДОЮ" в Перемишлі, вул. Францішканська ч. 24. біля міської вежі, — при Аптиці ДРОҐЕРІЯ.

блична думка за границею занялася справою українського населення в Польщі, та домагається, щоби великодержави, які відповідають за нинішний стан річей в Европі, забрали голос у справі додержання міжнародних зобовязань.

ВСЯЧИНА.

Пересунули 8 поверховий дім. Очевидно, що сталося це в Америці, в місті Індіянополіс. Дирекція телефонічної компанії не могла вже поміститися у своїм 8 поверховім домі, казала його пересунути, щоби на цьому місці поставити більший дім. На сталевій підставі пересунули дім 20 метрів на полудне й уставили на нових фундаментах. Через весь час роботи всі установи, що поміщені в домі, працювали без перерви, а всі урядовці сиділи при своїх столах.

Зручна операція серця. Молодий чоловік у Відні пробив собі ножем серце й данав слабі ознаки життя, як його привезли до лічниці. Лікар рішився ратувати його негайно операцією. Відчинив грудну клітку; на серці була рана на 5 цм., а кров сціпеніла. Швидко зшив рану чотирма стібами, а ранений ожив.

Лет бальоном у стратосферу. Вже від давна стараються учені прослідити стратосферу, себто простори над землею у висоті понад 11 або 12 кільометрів. Ці досліди малиби значіння не лише для теорії, але й для практики, головно для уліпшення летунства. Досі ніхто не міг піднестися бальоном до такої висоти, бо розріджене повітря й брак кисня загрожують там життю чоловіка. Минулого тижня бельґійський учений проф. Пікар виконав небувалий лет у височінь 16 кільометрів при помочі бальона, який за його вказівками збудувала німецька фабрика у Рідінґер. До бальона була прикріплена докладно замкнена ґондоля (човен), зроблена з алюмінію, бо це найлекший метал. В середу 27. 5. о 4. г. досвіта вилетів проф. Пікар з помічником др. Кіпфером з міста Авґсбурґа (в Баварії), забравши до ґондолі всякі прилади до помірів, їжу й кисень до штучного віддихання. Заповідав, що верне за кілька годин, тому весь світ занепокоївся, як до пізного вечера не було ніякої вісти, чи бальон вернув на землю. Всі думали, що вченим не вистарчило кисня й вони задусилися. Та на другий день знайшли бальон і обох учених, живих і здорових, на ледівці Ґурґлер Фернер (у південному Тиролі близько італійської границі). Проф. Пікар розповів, що за 25 хвиль був на висоті 15 кільометрів, а о 7·45 рано задержалися на висоті 16 кільометрів, де могли робити потрібні поміри й досвіди. Повітря там десять разів рідше як на землі, а мороз був 55° до 60°. Рівночасно у замкненій ґондолі під впливом сонішних промінів була спека 41°, так що спрага дуже дошкулювала. Місяць здавався дуже яснішим ніж зі землі; дуже виразно бачили хребет гір на місяці. Хотіли вертати на землю вже в полудне, але не могли випустити ґазу з бальона. Це удалося їм щойно о 9 тій годині вечером; у стратосфері були цілих 16 годин. Опинившися в ночі на ледівці у висоті 3.700 м., заночували в ґондолі, аж на другий день прийшла поміч і забрала їх з ледівця до села Ґурґль. Проф. Пікар дістав телеґраму, що його жінка вродила сина саме тоді, як він літав собі попід небом.

Драматичне Т-во ім. Лесі Українки
в Перемишлі
відіграє в середу, дня 3. червня ц. р. знамениту комедію на 3 дії К. Абрамовича і Рушковського: **„Муж із чемности“.**
Початок точно о 20-ій годині (8 вечер.)

ОПАСКИ і ПОЯСИ на ЖОЛУДОК
ДЛЯ ВАГІТНИХ ЖІНОК — ПОПОРОДОВІ, ПООПЕРАЦІЙНІ, — ВІД ЖИЛЯКІВ.
ОПАСКИ на ПРОПУКЛИНУ.

АПТИКА під „ЗВІЗДОЮ“
ПРИ АПТИЦІ ДРОҐЕРІЯ.

НОВІ КНИЖКИ.

Зменшення аґрономів на повітах, спричинене тяжким фінансовим положенням української кооперації, відбивається дуже некорисно на поступі у сільсько-господарській ділянці. Сучасна доба вимагає шукання нових шляхів для побільшення прибутковости сільського господарства.

„Сільський Господар“, не маючи змоги вести відповідної пропаґанди на місцях, а то викладами, курсами — робить це своїми виданнями.

На днях вийшли з друку:

Підручник шовківництва, зладжений Др. Б. Гнатевичом. Книжочка має 104 сторін друку. В ній описано коротко й приступно все це, що потрібно знати для ведення годівлі шовкопрядки. 77 малюнків облекшує зрозуміння тексту. Ціна книжочки 2·— зл.

Годівля коропа та будова ставів — написав Др. Б. Гнатевич. Книжочка має 84 сторінок друку і 52 малюнки. В цій книжочці описано про зачіння коропового господарства та його орґанізацію; як будувати коропові стави та як вести годівлю коропа. Годівлю коропа може вести кожний селянин, який має ставок або відповідне місце на ставок. Ціна книжочки 90 ґрошів.

КІНОТЕАТР „СВІТ“
В „НАРОДНЬОМУ ДОМІ“. вул. Костюшка 5.
Від 1. VI. **Таємний їздець** з Джеком Гольтом.
Від 4. VI. **Забуті лиця,** еротично-сензаційна драма. В гол. ролі Клів Брук і Мері Бріян.

НАДІСЛАНЕ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішніх і жіночих недугах
в Перемишлі — вул. Францішканська 37 II.
(площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентґеном.

Др. ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО
бувш. лікар заграничних клінік, сцеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики
ординує в скірних недугах і т. д. від год. 8½ — 10, 14—16, в косметиці від 10—11 і 17—18, в неділі і свята від 10—11. Гірське сонце. — Вапофор. — Діятермія. Криотерапія — Сепараткові ждальні.
ЛЬВІВ — ВУЛ. СИКСТУСЬКА ч. 22, III. п. (біля Нар. Гостинниці).
Вінда до вжитку. Телефон 38—90

Адвокат і оборонець у карних справах
Др. Роман Секела
веде канцелярію
в Перемишлі при вул. Фредра 6.
побіч Ринку. Ч. телеф. 149.

ПОДЯКА.

Щиру подяку складаємо П. Др. Іванові Долинському з Ужгороду Ч. С. Р. за оборону нас перед окружним і апеляційним судом в Кошицях Ч. С. Р., як також П. Др. Іванові Волянському за успішну інтервенцію в станиславівськім суді.

Никола Ясінський, Петро Гоголь.

АДВОКАТ
Др. МИКОЛА РИБАК
Веде канцелярію в Перемишлі
ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСКОГО Ч. 1/1.
в льокалі канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша. Заступає в усіх справах цивільних і карних.

Панна по семінаріяльній матурі знається також на книговодстві, шукає посади. — Зголошення до Адміністрації під „Солідна“.

ПОЗІР, ШУКАЮЧІ ЗАНЯТТЯ!
Т-во вз. обезп. на життя і ренти „КАРПАТІЯ“, прийме **внаслідок реорґанізації і значного поширення діяльности сталих заступників** на повіти: Яворів, Любачів, Ярослав, Мостиска, Ст. Самбір, Ліско, Сянік, Добромиль, Городок.
Сезонових заступників на літні, 3—4 тижневі екскурвії в гірські околиці і двох орґан. урядовців.
Зголошення інтеліґ. і метких панів тільки через Інспекторат Т-ва „КАРПАТІЯ“, Перемишль, пл. Конституції 5.

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА
ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА
Старого і нового завіту, апр. гр. кат. Орд. з численними ілюстраціями і великими кольоровими образами, формат 24 x 34 cm, в гарній оправі,
ціна 28 зол. — почта 2.85 зол.
Замовляти:
у Вид. „Чечва“, Rożniatów-Stanisławów.

Велика знижка цін!
З причини загальної господарської кризи ми значно знизили ціну наших товарів — більш як 50%, аби кождий з читачів міг скористати і набути мануфактурні і инші товари першорядної якости по цінах найнижче конкуренційних. Тому висилаємо цілий комплет товарів, який надається до кождого дому
тільки за 51 зл. 50 ґр.
а іменно: 3 мтр. бостону на елеґантне мужеське убрання 140 цм. широке в чорному і ґранатовому колірах, 4 мтр. на дамську рипсову сукню в ріжних колірах, 10 мтр. оксфорду в пасочки або краточки, д. міцне, надається на сорочки і калісони муж., 10 мтр. кремового полотна доброї якости, 3 мтр. зефіру на святочну сорочку в найновіших узорах, 4 мтр. ручникового, добр. якости. Ці товари висилаємо по одержанню письменного замовлення (платиться при відборі, на почті). За доброту товару ручимо. До кождої пересилки дочисляємо 3 зл. 50 ґр. як кошта порта.
Адресувати: Fabryczny skład manufakt. P. T. „WYGODPOL“ ŁÓDŹ, skr. poczt. 60.
На жадання висилаємо цінники безплатно.

Кооператива, „Будучність“ — **Паперці — КАЛИНА — Тутки.** — в Тернополі вул. Липова 2.
Одинока Українська ФАБРИКА паперців і туток дає покупневи товар **К-А-Л-И-Н-А** першої якости по конкуренційних цінах, а українському робітництву варстат праці і заробіток.
Тутки — КАЛИНА — Паперці.

Уживайте ЕЛЕҐАНТ
бо це найліпша паста до обуви і своя ЛЬВІВ, Кордецького 51.

Тарифа оголошень: За текстом за І вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 3 шпальт анонсових) 0·50 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·30 зол. Дрібні оголош. по 0·25 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 2·— зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 1·— зл. (за 1 мм.), на першій сторінці 1·50 зл. (за 1 мм.)

За редакцію відповідає: Володимир Зиблікевич. Редаґує: Володимир Зубрицький. З друкарні Кнолєра й Сина в Перемишлі.